

3. *Dr. Somogyvári Vilmos* projektvezető (MEGOSZ): Az erdészeti szaktanácsadás és képzés nyújtotta lehetőségekről.

4. *Nagy Imre* igazgató (Vas megyei MgSzH Erdészeti Igazgatósága): Az új Erdőtörvény és végrehajtási rendelete alkalmazásának első tapasztalatai.

5. *Szabó Vendel* alelnök (MEGOSZ): Mit jelent az erdészeti szakirányítás, milyen előnyöket nyújt a MEGOSZ-tagság?

Az előadásokat követően a jelenlévők által feltett kérdésekre válaszoltak az illetékesek. Reméljük, az év első felében a nyugati, míg második felében a keleti országrészben tervezett további mintegy 10 rendezvény is ilyen hasznosan szolgálja majd a magánerdő-tulajdonosok és gazdálkodók ismereteinek bővítését, a MEGOSZ és ezzel a magánerdős érdek-képviselőt további erősödését.

Sárvári János

Mari néni és a holdfénykép

(nagyon is mai magyar mese)

Egy kicsike országban, ahol egyszer van, máskor meg nincs, de inkább nincs, egy pici faluban éledegl-sírdogál egy öregasszony: özvegy Vidéki Lajosné született Magyar Mária.

Mari néni – ahogy a faluban mindenki szólítja – vízkeresztkor bizony már a nyolcvanhetet töltötte. Sajnos a tavalyi év nagyon megviselte, többször ki kellett hívnia az orvost, mert vagy a vérnyomása ment fel, vagy a vércukra, vagy mind a kettő.

Az az orvos ám nagyon okos ember, nemhiába tanult olyan sokat a nagyvárosban. Egykettőre rá is jött, Mari néni rosszulletei és a postás látogatása között bizony szoros összefüggés van. Ezért azt tanácsolta az öregasszonynak, hajtsa a sparheltba olvasatlanul a leveleket.

De Mari néni nem tenne olyat. Istenfélő, törvénytisztelő asszony ő. Viseli, amit ráért a sors, míg csak fel nem bukik.

A legnagyobb sorscsapás mégis az, ha jön a kézbesítő, ilyenkor görcsbe rándul a gyomra, elsötétül előtte a világ. Dehogyan igazít már a keceléjén meg a haja cakkján a snájdig fiatalember érkezésére, mint ahogy azt még egy-két éve tette.

Bezzeg a Bodri őrjöngve tépi a láncot, ha meghallja az utca végén a közeledő postásautót. Jól tudja, mindig akkor szomorú a gazdája, mikor piros-féhér-zöld virágos levelet kap. Gyakran sír, néha még rosszul is lesz. Amiből pedig az következik, uram bocsá' neki bi-

zony néha elmarad a vacsorája. Hát ezért utálja annyira Bodri a postást.

Amíg Mari néni reszketeg ujjaival egymás mellé rendezi a neve betűit a postáskönyvben, a szomszédos ablakon meg-megrebben a függöny, vagy épp akkor támad sürgős söpörhetnékje, kapálhatnékje valakinek az utcán. Érzi, ilyenkor mindenki őt vizslatja.

Az öregasszonynak annyira még futja, hogy a külvilág felé pókerarcot mutasson, de belül egyre jobban gyötrődik, mert nem érti, öregségére és önhibáján kívül, hogyan kerülhetett ilyen szerencsétlen helyzetbe. Rádásul folyton összesűgnek a háta mögött a sok levél miatt. Először csak irigyelték a falubeliek, mert valami amerikai örökségre gondoltak. Hisz emlékeztek még rá, a férje rokonságából '56-ban többen kivándoroltak Dél-Amerikába. De most már egyre gyanakvóbban méregetik: biztos valami nagyon rosszba keveredhetett, ha állandóan irkálnak neki. Sőt néha kisírt szemmel vesz fel a takarékból a temetésre félretett pénzéből. Bezeg ha tudnák, hogy minden piros-féhér-zöld virágos levél az MVH-tól jön!

Hanem egyszer csak Mari néni nagyon meglegelte, hogy őerte jár a postásautó a faluba. Elhatározta, valahogy véget kéne vetni ennek a nagy levéláradatnak. Csak azt nem tudja még, hogy.

– No, majd a Józsi erdész segít – gondolta. – Annak még kinyithatós tévéje is van, azzal járkál mindig. Hátha ki tud ol-

vasni belőle valami okosságot. Azzal bepakolta vulkánfíber bőröndjébe a leveleket, tett mellé egy kis pogácsát, s útrakelt.

Elment az erdész irodájához egyszer, kétszer, háromszor, de biz csak negyedjére találta ott. Akkorára már a pogácsák mind kővé dermedtek.

– Hál Istennek kisfiam, hogy megtaláltalak. Azt hittem, már sose jössz vissza a városból. Azt beszélik a népek, hogy az a autód már magától megáll a hivatalok előtt, mint régen a favágók lova a kocsmá előtt.

Józsi erdész illendően köszöntötte Mari nénit, majd megkérdezte, talán megint azzal a kicsinyke földjével van valami probléma.

Válással Mari néni kiborította a kofferből a leveleket. De a férfi pillantást sem vetett a papírhalomra, hanem valami kódot kezdett emlegetni.

Erre aztán felcsattant az öregasszony. Pedig akárki megmondhatja, jámbor teremtes volt ő világeletében. Csak mióta az a sok levél jön, azóta változott meg valahogy.

– Kisfiam, sehogy sem értem, mit kell olyan nagy kint látni azzal a kis erdővel? Nem tudok másra gondolni, csak arra, hogy kell a sok zsíros állás a jólőtözött irodistának. Akiknek az a munkája, hogy minket cseszegessenek. Azt is ki kéne már egyszer számolni, mennyi erdőt kell kiirtani azé' a sok papíré', amin írogatnak. Gondolom, nem én vagyok az egyedüli nyomorult, akivel ezt

csinálják. Má' pedig akkor külhonból kell fát hozni. Nem elég a magyar erdő a sok papírhoz. Meg ott a sok gép is. Telefon, mobil, számítógép.

Sőt még „hődfényképezőgépük” is van. Amivel ugye először lemérték az erdőt. De valami nem egyezett, ezért nem elég, hogy egy vasat sem küldtek, még meg is akartak büntetni. Abból, amit meg sem kaptam. Legalább hat havi nyugdíjam ment volna rá. Végül a kisunokám – a Rolandka – segített kideríteni, hogy a holdfényképen nem stimmelt valami. Mert papíron volt fa, de a holdfényképen nem lehetett látni. Ami nem is csoda, mert azokat a kis csemetéket olyan messziről még a Jóisten sem láthatja.

– Megvan az a fa, Mari néni. Csak amikor fényképezték, épp belvizes volt a terület. Kijött a víz a gyékényesből – próbálta az erdész az öregasszonyt nyugtatni.

De Mari néni csak fújta a magát:

– Amúgy érdekes masina ez a fényképező. Velem kapcsolatban minden rosszat meglát, de azt még sose vette észre, ki viszi el a földről a karalábot, vagy ki lopja az erdőből a fát. Azt a turbános, szakállas Oszama Ládát – vagy kit – se tanálja már vagy tíz éve, bezzeg az én földemen a tücsköket számlálgatja.

Persze a földdel is baj lett megint, mert az erdő végiben vettem két sor babot, meg ültettem néhány palántát. No ezt is meglátták az úrból. És kiderítették, hogy nem egyezik a FÖMI méréssel, vagy mi a franc. Jött is az újabb büntetés. Sírdoáltam pár napig, de aztán abbahagytam, hisz vigyázni kell a szememre. Mert belegondoltam, ha mákot vetek az idén, hajszálra ellenőzöm a darabszámot, nehogy az ürfényképész megint rajtakapjon. A biztonság kedvéért egyesével megszámo- lom a mákmagokat, a kisunokám meg lefényképez mindent.

Azt mondta a Rolandka: – „Ne búsulj, mama! Mi is tudunk ám dokumentálni.” – Nem tudom, mit forgat a fejében, de rábírom magam. Mer' az olyan okos gyerek, hogy leül a számítógép elé kártyázni, oszt píz nyer vele. Mondja, hogy nem kell neki, se a föld, se az erdő. No, nem is dőgozik benne semmit se.

Közben az erdész egyre nyugtalanabbul pislog a telefonja felé, mert már legalább harmincadjára szólal meg. De Mari néni nem tudja a panaszáradattól semmi eltántorítani.

– Hohó, kisfiam! Még a felénél sem járok a mondókámnak. Hallgass csak meg szépen, legalább addig is pihensz. A gilisza is kövérebb má' nálad. Igaz az nem is szaladgál annyit, mint te. Hát a gyerekeidre nem gondolsz? Csak pusztítod magad a sok ideggel, rohangálással, meg cigarettával.

– No, hun is hagytam abba? Megvan! Szóval kell a jó szem a mákmagszámláláshoz. Azt akarom, minden darabra egyezzen. Hadd lássa az a fránya ürfényképész, nem vagyok én holmi csaló. Becsületesen dolgoztam egész életemben az urammal együtt. Nem volt nekünk soha bajunk a törvénnyel, csak az utóbbi időben kezelnek bűnözőként. Persze megértem én, be kell hajtani valahogy azt a sok pénzt, ami elveszett a bkv-nál, a metrónál, a vasútnál meg a bankoknál. Tudom én, hisz mindig mondja a tv. Meg ugyebár a börtönöket is fel kell tölteni, mégse halhat éhen a porkoláb se. Az meg egyszerű emberekkel könnyebben megy, mint a csaló finom népekkel, akiknek telik a sok fifikás ügyvédre.

– Kisfiam, oszt azt mondd meg énnekem, tudnak-e ezek időbe'visszafele is fényképezni? – váltott váratlanul témát az öregasszony. De a választ meg sem várva már folytatta is:

– Mer' attól félek én nagyon, hogy tudnak olyat is csinálni. Oszt akkor lesz ám katasztrófa. Mer' amikor elvették a földünket – be kellett vinni a tszcs-be –, igen ritka volt a búza. Rossz év vót az nagyon. Mi lesz ha azé' is megbüntetnek a végén? Bár, ha lenne olyan fénypép, igaz-e, akkor nem kaphattam volna kárpótlást. De jó is vóna, akkor most nem kéne ezzel a kis földdel kínlódnunk. Legalább tudnék éjszakánként aludni. Mer' mostanában sehogy se jön álom a szememre. A múlt éccaká is azon gondolkodtam, a módos nagygazdák – akiknek nem egy hódjuk van – vajon hány levelet kaphatnak, és mennyi ember kell annak a megírásához, elküldéséhez. Persze futja abból a sok büntetéséből. Meg eszembe jutott Líder Bözsi is. Milyen szíp píz kaphatott az a tv reklámért. Persze a nekünk szántból.

Meg a nagy agyalgásban arra is rájöttem, hogy az okos ember nem földet művel, erdőt telepít, dőgozik sok-sok kötelezettséggel, hanem ellenőriz, büntet, el- és visszavesz csinálva ezzel a sok jól fizető állást. Bezzeg a háború előtt a négy hód meg a Riska tehén milyen szépen el- tartotta a nagy családot: apámékat, nagyapámékat, meg még minket is. Na mára ez úgy van, hogy aki négy hód helyett negyven hektáron dolgozik, az tönkre- megy, mert még sok-sok családot kell el- tartania. Azokat, akiket ellenőriznek, papírokat gyártanak, fényképeznek, autóz- nak, telefonálnak, dógos kéz meg egy se. Nagyon sok okosra jut nálunk egy szor- gos! Az erdész asztalán egyre makacsab- bul csöng a vezetékes telefon is, immá- ron kánonban a mobiljával. Érzi, fel ké- ne venni legalább az egyiket. De Mari né- ni erre is talál megoldást.

– Ugyan Jóstikám, halkítsd má' el azt a masinát. A kisunokám telefonján is van ódalrú' egy gomb. Azt benyomja, oszt utána nem zörög, csak ugrál az asztalon, mint az én szívem, mikor meglátom a postásautót.

– De nem tartalak fel olyan sokat. Még azt szeretném megtudni, miért hívják a vidékfejlesztést vidékfejlesztés- nek? Mer' ugyebár nem a vidék fejlődik, hanem a vidékfejlesztők sora megy jól a városra, úgy, hogy még a cipőjük se látott sarat soha.

Még jóformán be se fejezte a mondatot az öregasszony, amikor váratlanul felpattant és az ablakhoz rohant. Nagy hirtelenjében úgy félrerántotta a függönyt, hogy egypár csipesz azonnal el is engedte a vékony anyagot.

– Nézzé csak ki gyorsan. Ihun viszik a fát világos nappal biciklin. Lehet,

hogy az én erdőből lopják, vagy épp a tiedből. Oszt látod-e, a rendőrautó úgy elmegy mellettük, hogy még csak nem is lassít. De minek is ána meg, úgyse tud ellenük semmit tenni. Amott meg vagy húsz közmunkás beszélget a szerzőszámnyélre támaszkodva. Persze fizetésért. Most jöttek meg épp a gyerekek az iskolabusszal. Hát ezt kell látniuk? De hát Istenem, fura ez a mostani világ. A traktoros biztonsági őr, az orvos fődet művel, a pógármester kocsmáros, a tanár képviselő. Mindenki mást csinál, mint amit tanult, vagy tud. Egyedül a Vajákos Teri lyánya a Juli csinálja azt, amihe' ért: a kuruzslást.

No de azzal is hogy megjártam. Elmentem hozzá dőgozni barterba. Ő kezelte a csúszomat, én meg ingyen műveltem a kertjét. Meg is büntették a Julit, engedély nélküli foglalkoztatás miatt. Így aztán lőttek az üzletnek. Ki gondolta vóna, hogy mindkettőnknek vállalkozást kell váltani, az ingyenesen végzett munka áfáját meg befizetni. Micsoda sületlenség ez! Hogy a semminek is legyen áfája!

Az áfárú' jut eszembe: azt mondtad fiam, az erdészeti hatósági díjak, meg az illetékek is sokszorosára emelkednek. Tán abbú' akarnak eltartani mán mindenkit? Engem még arra tanított megboldogult Jóapám: akit én fizetek, az azt csinálja, amit én mondok. Manapság meg csak elszedik furfangosan a pízünket. Dehogy csinálnak érte semmit! Inkább azon ellenőriznek, meg büntetnek bennünket. A saját pénzünkön! Nem mondom, ügyes húzás! Úgy híjom én ezt: mutyiadó.

A válság is azé' van, mert mindenki üzletel meg mutyizik. De abbú' nem lesz kenyér, se masina, amibe be lehet gyűjtani. Már ha marad fa nekünk is.

Hallom, neked se nagyon lesz fád. Száz hektár erdődet törte össze a jég. De ne reménykedjé', hogy ér is valamit, amit a jégkárra kapsz helyreállítani az erdő pontenciáját. Annyit tesz az csak legfeljebb, mint a 96 éves Zsiga sógoromnak a kék tableta: kicsit megdobogtatta a szívét.

Erre aztán végképp nem számított az erdész. Zavarában végigszántott kezével gyérülő fejebűbáján, majd gyorsan rendezgetni kezdte Mari néni papírjait vissza a kofferbe.

– Haggyad csak, majd én visszapaokolom. A végén még úgy belebonyolódsz ebbe a sok papírba, meg az ügyeimbe, mint Hagyó a békávájéba.

Hanem azt még meg se kérdeztem, mi van a rehabilitációs papírral, amit a vízfőt-

ra adtá' be? Attú' tartok én, nem kapok arra pízot se, meg semmi jó se süllhet ki belőle. Mert mikor az uramat rehabilitálták az '56-os múltjáért, az is pont annyit ért, mint halottnak a páros csók.

Majd elfelejtettem mondani, újra kell monitoring jelentést adni, ötszázezer forint a bírság ha elmulasszuk. Hát akkor csináld csak kisfiam! Istenem tavaly is hányszor monitoroztunk? De szerencsére sikerült, mer azé' nem büntettek meg. Meg amúgy is honnan vegyek én annyi pízot? A temetésemre összekuporgatott is befizettem már a büntetésekre. Inkább halálomba' szégyenkeztek, mint életembe'.

De nem is terhellek tovább. Igaz is, mit foglalkozol mindenki ügyes-bajos dögával. Jó van na, nem rólam van szó. Én még a dédapádékát is ösmertem. Csak attól félek, addig harcolsz itt mások igazáért, míg mindenki magadra hagy. De majd csak rájössz öregségedre, ki a barát, és ki mutatja magát annak. Ne kerüljön rá sor, hogy csak bajban ismerszik meg igazán a barát. De ha elpártolnak mellőled, hozzám mindig bejöhetsz egy jó kis cikóriás kávéra. Drágábbra nem telik, kell a píz az MVH-nak a büntetésre. Meg lehet, hogy az erősebb kávé el is vinne egy ilyen ideges, egyszálbelű embert, mint te vagy.

Márciusi számvetés

Mint arany cseppek,
Eltűntek
Jeges ereszekről
A dárdák,
Langytól elfoszlott
Hólepel, rongyán
Száz és száz tiltott
Virágot nyit,
Elfakult
Deres keservből,
Zöldre vált
Orgonák hamva.

Eltűntek
A vaksi hajnalok
És hirtelen estek,
A subába rejtett
Bánatok, gyötrelmek,
S eltűntek a
Tél sírcsokrai mind.

Ereszek: csurgásért,
Liget: szerelemért,
Orgona: illatért,
Bú és kín: enyhükért,
Várnak a sorukra,
Varázsos új Tavasz!

Apatóczy István

Ezzel a nagy kedvességgel mintha nem igazán tudott volna Józsi erdész mit kezdeni. Zavarát leplezve kezébe vette a mobilját. „– Önnek 99 nem fogadott hívása volt” – olvasta a képernyőn. Megfogadta, a századikat felveszi.

Mari néni közben becsatolta bőrröndjét, hátára kanyarította a bekecsét, megigazította a kendőjét. Útra készen áll. Egyik kezével már a kilincset markolásztá, mikor még eszébe jutott valami.

– Azt biztos nem tudod, mert mindig az irodádban, a hivatalokban meg az autódban ülsz – Istenem, milyen erdész is az ilyen –, hogy az erdő melletti sünyásból beköltöztek a denevérek, a Módosék elhagyatott pincéjébe az alvógen. Mer' mióta levédtek őket, annyi zódruhás védő rohangá'ott, hogy kész csapájuk van má' az erdőn át. Az még csak, hogy szétzavarták a denevéreket, de majd azé' is engem büntetnek meg, hogy én csinyátam utat az erdőbe.

De hát olyan ez az erdő mán, mint a tszcs vót hajdanán. Közös vót minden, mindenkinek vót beleszólása mindenbe. Leginkább azoknak, akik nem értettek hozzá. No meg vitt is mindenki mindent mindenfelé. Aztán meg nem győztek csodálkozni, hogy mivégre nem működik.

Kisfiam, az az egy nagy bánatom van még, hát olyan rossz ember vagyok én, hogy mindené' büntetni kell. És vajon másokat is megbüntetnek? Mert ha igen, akkor rengeteg börtönt kell építeni. De inkább egyszerűbb lenne körbefalazni az egész országot.

Mán csak tényleg egy utolsót szeretnék kérdezni. Jó tudom, hogy parasztyerek vót Lúdas Matyi, nem MVH-s? Mer' abba' a mesébe' vót valami olyan, hogy háromszor veszi vissza azt, amit egyszer se adott oda.

Mari néni kissé elbizonytalanodott, hisz mostanában már néha cserben hagyja a memóriája. El is köszönt gyorsan. Kifele menet olyasmit motyogott magában:

– Lehet, hogy összekeverek valamit? Vagy mások kutyulják nagyon össze?.

Józsi erdész már nem tudott válaszolni, csak intett a távozó öregasszony után, mert épp akkor kezdett csörögni harsányan, követelőzően a telefonja. Épp századjára.

Ha az erdész telefonja meg nem szólt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

De sose féljete, tart az még.

Csak Mari néni is tartson ki...

Összegyűjtötte és lejegyezte:

Luzsiék legkisebb fia